

Etnokultūrinio ugdymo ankstyvojoje vaikystėje modeliavimas

Sigita Burvytė¹, Alina Sinicė²

¹ Lietuvos edukologijos universitetas, Socialinės edukacijos fakultetas, Studentų g. 39, 08106 Vilnius, sigita.burvyte@leu.lt

² Lietuvos edukologijos universitetas, Socialinės edukacijos fakultetas, Studentų g. 39, 08106 Vilnius, alina.sinice@leu.lt

Anotacija. Straipsnyje pateikta mokslinės literatūros analizė bei mokslininkų įžvalgos etnokultūrinio ugdymo ankstyvojoje vaikystėje modeliavimo tema. Remiantis mokslinės literatūros analize straipsnyje etninė kultūra yra suprantama kaip bendrosios žmogaus kultūros pamatas. Tad vaikų ugdymas ankstyvojoje vaikystėje remiantis etnine kultūra – apimantis visumą, t. y. ugdymo programa yra integruojama į etninę kultūrą parentą gyvenimo būdą, o ne atvirkščiai. Tyrimo rezultatų analizė atskleidė parengto etnokultūrinio ugdymo ankstyvojoje vaikystėje modelio veiksmingumą, kai ugdymo programa yra integruojama į etnokultūrinį gyvenimą ugdymo institucijoje ir tai sudaro visumą, o ne atvirkščiai. Tyrimo duomenys atskleidė, jog parengtas hipotetinis ugdymo etnokultūra ankstyvojoje vaikystėje modelis yra veiksmingas.

Esminiai žodžiai: *ankstyvoji vaikystė, ikimokyklinio amžiaus vaikas, etnokultūrinis ugdymas, etnokultūrinio ugdymo modeliavimas, ugdymas, ugdymas etnokultūra.*

Įvadas

Etninė kultūra yra tautos būties, išlikimo ir tvirtumo esmė, nacionalinės kultūros pamatas. Etnokultūros ugdymas – šiuo metu viena iš aktualiausių temų, diskutuojant apie dabartinę švietimo politikos padėtį. Bendrosiose ugdymo programose, nurodoma pagarba gimtajai kalbai, tautos kultūrai, tradicijomis, siekiama, kad vaikai suvoktų save kaip atsakingą tautos narį, ugdytų toleranciją kitoms tautoms. Tačiau ugdymo įstaigose šie siekiai neretai tampa tik programinėmis nuostatomis. Vaikai sunkiai suvokia savo tautos istorijos, kultūros savitumą, lietuviškosios kultūrinės ir pilietinės tapatybės puoselėjimo

būtinybę. Ugdymo institucija yra tas bendravimo, emocinės patirties ir žinių bei įgūdžių šaltinis, kuris ugdytiniui, jo šeimai padeda tobulėti, vystytis. Vienas iš ugdymo įstaigų uždavinių yra plėsti šeimos etnines tradicijas, dorines elgesio normas, dvasingumą. Šeimoje ir gimtojoje aplinkoje vaiko įgytą patirtį mokytojams tenka koreguoti, gilinti ir plėsti. Kartu su žiniomis, fiziniu bei protiniu brendimu formuojasi vaiko elgesio normos, pažiūros, tautinė savimonė.

Etnokultūrinis vaiko ugdymas pirmiausia prasideda šeimoje. Čia vaikas išmoksta gimtosios kalbos, pradeda suvokti savo tautinę ir pilietinę priklausomybę, iš tėvų sužino savo šeimos kilmę, jos tradicijas, per šeimą pradeda pažinti savo tautos kultūros ir žmogiškąsias vertybes. Šiandien kinta tradiciniai šeimos bruožai, gyvenimo būdas. Ugdymo procese šeima ir ugdymo įstaiga tapo lygiateisiais partneriais. Ugdymo įstaigos ir šeimos bendradarbiavimas turi vykti siekiant bendro tikslo, kuris svarbus puoselėjant tautos kultūros tradicijas. Etnokultūros ugdymo procese, aktyviai bendradarbiaujant ugdymo įstaigai ir šeimai, kuriama tautiškai sąmoninga, iniciatyvi, brandi, atsakinga bei kūrybinga bendruomenė.

Šiame straipsnyje nagrinėjama etninės kultūros ir tautinio tapatumo samprata bei jų svarba lietuvių tautai. Taip pat atskleidžiamos lietuvių tautoje susiformavusias vertybės, jų supratimas, kuris įtvirtintas ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje – svarbiausiame ir pamatiniame visuomenės susitarimų dokumente. Straipsnio duomenys gauti atlikus aktyvizuotą etnografinį tyrimą – įgyvendintas ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymo etnokultūra modeliavimas „X“ privačioje ikimokyklinio ugdymo įstaigoje, tikrinant hipotetinį ikimokyklinio amžiaus vaikų etnokultūrinio ugdymo modelį.

Temos iširtumas. Etninės kultūros esmę, sampratą ir raišką nagrinėjo L. Klimka (1996, 2008, 2013), N. Vėlius (1997), M. Lukšienė (2000, 2013). Vaikų raidą ir šeimos svarbą ugdant vaikų tautinį tapatumą savo tyrimuose nagrinėjo S. Burvytė, K. Ralys ir R. Ilgūnienė (2012), S. Burvytė (2012, 2013, 2016), G. Kvieskienė (2005), G. Kvieskienė ir D. Bardauskienė (2014) ir kiti. Į išorinę aplinką, jos reikšmę žmogaus vystymuisi, asmenybės augimui gilinasi R. Grigas (2000), L. Klimka (2013), S. Burvytė (2016). Ikimokyklinės ugdymo įstaigos bendruomenės ir šeimos įtraukimo į ugdymo įstaigos etnokultūrinį gyvenimą svarbą vaikų harmoningos asmenybės raidai analizavo S. Burvytė (2011, 2012, 2016) ir kiti.

Problema. Apžvelgus mokslinius tyrimus, buvo pasigesta gilesnio tyrimo, kuris atskleistų ikimokyklinio amžiaus vaikų harmoningą ugdymąsi etnokultūrinio ugdymo kontekste. Šiame straipsnyje bus atskleistas naujas požiūris, paremtas skirtingų sričių moksliniais tyrimais (edukologijos, etnokultūros, psichologijos), kuriuo remiantis parengtas hipotetinis ugdymo etnokultūra modelis. Pastarasis praktiškai patikrintas vykdant aktyvizuotą etnografinį tyrimą, kuris vienus mokslo metus buvo įgyvendinamas vykdant numatytą metų projektą. Tyrimu buvo tikrinamos hipotetinio ugdymo etnokultūra modelio realizavimo galimybės „X“ ikimokyklinio ugdymo įstaigoje. Įgyvendinus numatytą projektą, buvo parengtas šiuolaikiškas ugdymo etnokultūra ankstyvojoje vaikystėje modelis.

Tyrimo objektas – etnokultūrinio ugdymo modeliavimas.

Darbo metodai: mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, aktyvizuotas etnografinis tyrimas, projektavimas, modeliavimas.

Darbo tikslas – parengti hipotetinių etnokultūrinio ugdymo ankstyvojoje vaikystėje modelį ir jį praktiškai patikrinti.

Siekiant tikslo išsikelti šie **uždaviniai**:

1. Išanalizuoti etnokultūrinio ugdymo ankstyvojoje vaikystėje teorines perspektyvas.
2. Suprojektuoti ugdymo etnokultūra turinį ankstyvojoje vaikystėje.
3. Empiriškai pagrįsti ugdymo etnokultūra hipotetinio modelio veiksmingumą.

1. Ugdymo etnokultūra modeliavimas

Viena iš prielaidų mažai tautai išlikti, harmoningai plėtotis ir stiprėti – aukštas bendros kultūros plačiąja prasme lygmuo, laiduojantis atvirą imlumą pasaulyje vykstantiems pokyčiams, sąmoningą, tikslingą, kūrybišką jų panaudojimą nuolatiniame savosios kultūros tapsme. Be atitinkamo kultūros lygmens moderni demokratija vargiai tegali formuotis (Lukšienė, 2013).

Tautos sukuria savo valstybes iš esmės tam, kad užtikrintų laisvos kultūros sklaidos, tradicijų išlaikymo, visaverčio gyvavimo bei išlikimo ateityje garantijas (Klimka, 2013).

2001 m. priimtose Lietuvos kultūros politikos nuostatose teigiama, kad būdama atvira pasauliui valstybė kartu prisiima atsakomybę už šalies gyventojų puoselėjamų kultūros vertybių ir tradicijų apsaugą. Globalizacijos, integracijos į Europos Sąjungą procesai, stiprėjantis didžiųjų pasaulio valstybių kultūrų ir kalbų spaudimas lemia atitinkamus kultūros tapatumo išsaugojimo ir puoselėjimo uždavinius. Svarbu, kad nuostatose vadovaujamas tu, kad Lietuvos kultūra yra individo ir tautos kūrybinių galių išraiška, jų tapatumo ir išlikimo garantija. Taigi etninė kultūra ir vietos tradicijos puoselėjamos kaip tautos orumo, savarankiškumo ir savitumo pagrindas. Krašto kultūrai svarbu, kad neigiami globalizacijos reiškiniai nesunaikintų gyventojų bendruomenių, etnografinių regionų kultūros tradicijų.

Lietuvoje teisės aktais yra pakankamai sureguliuotas etnokultūrinis ugdymas, bet trūksta politinės ir švietėjiškos valios realizuoti išsikeltus tikslus. Etninio ugdymo sistemos nebuvimas reiškia, kad per nepriklausomybės laikotarpį moksleiviai negavo etninės kultūros pagrindų arba savo bendrojo kultūrinio išsilavinimo pagrindų. Sykiu jie neteko ir apibrėžtos vienijančios grandies, jungiančios su šaknimis, protėvių tradicijomis (Trinkūnienė, 2005).

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir adekvačių politinių sprendimų priėmimo stoka atsižvelgiant į sparčiai besikeičiančius žmonių tarpusavio santykius visuomenėje bei aiškios ir veiksmingos etnokultūrinio ugdymo strategijos nebuvimas yra pagrindinės problemos analizuojant kultūros ir švietimo politiką, etninės kultūros puoselėjimą valstybėje.

Nemažai etnologų, etnokultūros tyrinėtojų, etnografų ir mokslininkų yra analizavę etninę kultūrą, jos esmę, sampratą. Daugumos nuomone, etninė kultūra suvokiama kaip vienos ar kitos tautos praeities kartų patirtis, iš kartos į kartą perduodama ir nuolat atnaujinama tautos ir kultūros vertybių visuma. Ji įvardijama kaip tautos būtis, išlikimo ir stiprybės esmė, nacionalinės kultūros pamatas.

Etninės kultūros nereikėtų tapatinti su tradicine, arba liaudies, kultūra, susiklosčiusia iki XIX a. pabaigos Lietuvos kaime. Čia gali kilti klaidinga nuostata, kad etninė kultūra – praeities atgyvena, tradicinis paveldas, kurio vertybėms vieta tik muziejuose, tautosakos saugyklose ar kraštotyros knygoje. Jaunimui būtina parodyti, kad etninė kultūra anaipol nėra žaidimas senove. XX a. iš esmės kintant visuomenės struktūrai, pamažu nebeliko ir tos terpės, kurioje formavosi tradicinė kultūra. Ir štai mūsų akyse liaudiškoji kultūra tampa elitinės kultūros dalimi; jos raiškos vieta – nebe kaimo gryčia ar gamtos prieglobstis, bet koncertų salės, miestų ir miestelių šventės, mokyklų (ir kitų ugdymo įstaigų – aut. pastaba) bendruomenės, valstybės lygmens renginiai. Esmingiausia tai, kad etninė kultūra, išaugusi iš tradicinio paveldo, būtent šiandien padeda lietuviams, žengiantiems į modernųjį pasaulį, neprarasti tautinio savitumo (Klimka, 2013). Etnologas L. Klimka (2013) teigia, kad Tautinio savitumo šaltinis tebeglūdi kiekvieno lietuvių pašamonėje – jis gali būti įvardytas archetipiškumo kategorija.

M. Lukšienė (2013) pabrėžia, kad kaip nėra žmogaus, izoliuoto nuo visuomenės, taip nėra ir kurios nors kultūros, izoliuotos nuo kitų. Jos bendrauja, dalijasi vertybėmis, viena kitą veikia, kartais slopindamos ir užgniaždamos silpnėsių tautų kultūras, kartais pačios pasiduodamos kitai ar kitoms kultūroms ir prarasdamos savo indentitetą.

Atsakymai į mažos tautos išlikimo klausimus slypi siekyje etninės kultūros puoselėjimą išlaikyti šeimose, kai vaikų raidos imlieji periodai yra dar nepasibaigę. Tautinio tapatumo suvokimas perduodamas per etnokultūros tradicijų ugdymą, palaikymą ir perdavimą vaikams priimtina ir suprantama forma, tradicijas ir jų ritualus įpinant į kasdienį šeimos gyvenimo ritmą, o ugdymo institucija atlieka nukreipėjo, informacijos teikėjo, palaikytojo ir paskatintojo funkcijas.

2. Etninės kultūros ir tautinio tapatumo svarba vaikų ugdymosi procese

Nemažai autorių savo darbuose taip pat aktualizuoja ir tautiškumo, tautinės kultūros svarbą ir pažymi ryšį su asmens ugdymo(si) procesu. M. Lukšienė ugdymo ir tautinės kultūros sąsajas apibrėžė dar 1988 metais. L. Jovaiša tautinį ugdymą apibūdina kaip jaunimo ir suaugusiųjų ugdymą, remiantis vienos kurios tautos kultūra, siekiant diegti pagarbą ir meilę gimtajai kalbai, tautos istorijai ir dvasinėms vertybėms (Jovaiša, 2007, p. 299). I. Čepienė (2001) pažymi, kad asmens meilė tėvynei prasideda nuo savo tapatumo suvokimo. S. Šalkauskio (2002) nuomone, tautinis auklėjimas kuria žmogų kaip tautinį

individą ir parengia jį tarnauti savo tautos uždaviniams. A. Maceina aktualizuoja asmenybės reikšmingumą, jo nuomone, kol tautinė individualybė yra tik užuomazga, neturi ryškios tautinės lyties, tol žmogaus darbai nėra vertingi, o tauta nesusilaukia asmenybių. Autorius pabrėžia, kad tautiškai auklėjamas žmogus tampa tikru tautiniu individu (Maceina, 1991). V. Aramavičiūtė akcentuoja kultūros vaidmenį brandinant tautinę savimone. Mokslininkės teigimu, „būtent kultūra formuoja ir puoselėja nacionalinius ir emocinius ryšius, jungiančius bendruomenę ir jos dvasinį gyvenimą“ (Aramavičiūtė, 2005, p. 43, cit. iš Skarbalius, 2015).

Remiantis etnologų, pedagogų, psichologų išsakytomis mintimis, galima teigti, kad tautos kultūra vystosi, tobulėja per tautiškumą. Kiekvienas privalo išlikti tikru savo kultūros atstovu ir saugotoju.

Mokslininkai, ieškodami būdų etnokultūros tęstinumui išlaikyti, ypatingą dėmesį kreipia į ikimokyklinio amžiaus vaikų etnokultūrinį ugdymą, „kad lietuvių tautos neiš-tiktų priešų likimas ir ji netaptų tik kitų šalių mokslininkų tyrimų etnografinė medžiaga“ (Katinienė, 2003). Tyrėja teigia, kad ugdymas etnine kultūra turėtų prasidėti kaip galima ankstyvesniu amžiaus laikotarpiu: „Mažam vaikui etnokultūra yra artimiausia ir natūraliausia jo aplinkos erdvė“ (Katinienė, 2003).

A. Prakurotienė teigia, kad „liaudies kūryba gali padėti atkurti dvasinį ryšį su tautos patirtimi, papročiais, pasaulėžiūra ir pasaulėjauta, atskleisti tautinę savimone, ugdyti vaikų dorą, įtvirtinti humaniškus santykius ir bendravimą, pasisavinti žinias per emocijas ir veiklą“. Vaikas lavėja estetiškai ir etiškai, gali tęsti kūrimo tradicijas, tampa imlesnis profesionaliajai dailei, muzikai, literatūrai, kultūrai, jaučia didesnę jos poreikį, geriau suvokia ir vertina kitų tautų kultūrą (Prakurotienė, 1998).

Tautos kalba, tautosaka, menas, tradicijos, per kurias pasireiškia tautiškumas, yra ypač brangintinos, jas būtina perduoti, todėl ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinio pagrindo svarbi dalis yra etnokultūra. Dažniausiai ankstyvajame vaikų amžiuje gimsta ryšys tarp vaiko ir tautos kultūros, kuri tampa žmogaus savastimi. Vaikas susidaro tautinės kultūros vientisumo vaizdą, todėl ugdymo turinys turi apimti jam prieinamas kultūros sritis ir vertybes.

Labai svarbi harmonijos ir pusiausvyros pajauta, kurią spinduliuoja mūsų senoji etninė kultūra, ir jos būtinumas vaikui. Etninė kultūra yra užkodavusi optimistinę žmogaus būties pasaulėjautą, žmogaus ir gamtos harmoningą santykį. Tai yra atsvara destruktiviems pasaulio reiškiniams (Rudavičienė, 1997).

Liaudies istorinė atmintis, patarlės, priežodžiai, mįslės, papročiai, tautodailė ne tik atspindi turtingą liaudies kultūrą, geruosius žmogaus būdo bruožus – drąsą, humanizmą, atsidavimą Tėvynei, sąžiningumą, pasitikėjimą savimi, optimizmą, bet ir moko suprasti ir mylėti grožį, ugdo pagarbą žmonėms ir gamtai, darbštumą ir kūrybingumą. Be to, nuo to, kaip vaikai supažindinami su liaudies kūrybos klasika, priklauso visuomenės požiūris į liaudies kūrybą, iš dalies – ir mūsų krašto estetinis vaizdas bei savitumas (Vitkauskas, 1989).

Vaikai iki penkerių metų amžiaus yra imliausi ugdymui. Tuo metu formuojasi pamatinė vaiko pasaulėžiūra ir asmeninė logika. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos, į programas įtraukiančios užsienio kalbas, tikslųjų mokslų dalykus, įvairiausias emocinį intelektą stiprinančias programas, dažnai praleidžia tai, kas mažam augančiam vaikui yra tuo metu svarbiausia, – tautinio tapatumo, vertybinį ugdymą.

Pasak S. Burvytės (2016), ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdyme (imliaisiais raidos periodais) yra svarbu, kad tėvai ir kiti ugdytojai, taikydami pozityvius auklėjimo metodus, sudarytų vaikams galimybę harmoningai ugdyti savo asmenybę. Pagrindinė problema yra tai, kad tėvai ne visuomet žino ir sugeba pritaikyti pozityviosios tėvystės principus kasdienėse vaikų ugdymo situacijose, dažnu atveju reikalinga specialistų pagalba. Todėl ugdymo įstaiga gali tėvams sumaniai pateikti etnokultūrinių žinių per realaus kasdienio gyvenimo situacijas, laikantis tam tikrų ritualų, kurių laikėsi mūsų protėviai. Ši informacija pateikiama vaikams suprantama ir priimtina forma, sudarant sąlygas tenkinti smalsumo poreikį, kuriant aplinką, kurioje vaikas gali tyrinėti ir perimti etnokultūrinės tradicijas ir papročius.

Mažos tautos išlikimas priklauso nuo suaugusiųjų sąmoningumo, tėvų atsakingo elgesio ir tinkamo pavyzdžio rodymo savo vaikams puoselėjant etninę kultūrą ir ugdant vaikų tautinį tapatumą. Etninės kultūros puoselėjimas turėtų būti kasdienio gyvenimo dalimi ir reikštis per tautinio tapatumo ugdymą ir šeimos pasirinktą gyvenimo būdą. Siekiant puoselėti tautinio tapatumo ugdymą ir etninę kultūrą nepakanka vien organizuoti veiklas vaikams, reikalinga atitinkama įtrauki aplinka, kurioje kartu būna ir tradicijų laikosi visa ugdymo įstaigos bendruomenė.

3. Šeimos ir ugdymo įstaigos bendradarbiavimo galimybės etnokultūros ugdymo procese

Palankiausia atmosfera vaikui lavėti, kai šeima ir ugdymo įstaiga veikia apgalvotai, vienodai supranta vaiko auklėjimo tikslus, uždavinius, būdus, jo individualias ypatybes. Vaikui tokioje atmosferoje lengviau gyventi, jo asmenybė formuojasi kur kas sėkmingiau. A. Maceina (1991) pastebi, kad tautai svarbu, kad josios nariai rūpintųsi, pajautų vieni kitus, kurtų bendrą gerovę. Taip kuriama tautinė bendruomenė.

Šiuolaikiniam etnokultūriniam ugdymui švietimo įstaigoje turėtų būti skiriamas išskirtinis dėmesys. Etnokultūros ugdymo procese, aktyviai bendradarbiaujant ugdytojams ir šeimai, kuriama tautiškai sąmoninga, iniciatyvi, brandi, atsakinga bei kūrybinga bendruomenė.

Pasak L. Jovaišos (2003), šeima yra giminystės ryšiais susieta mažiausia žmonijos bendruomenė. A. Maceina (1990) šeimą suvokia kaip tautiškumo pradą ir vadina ją „tautos miniatiūra“. Daugelis autorių šeimą vadina tarsi visuomenės atspindžiu: „darni šeima susiklausiusi visuomenė (bendruomenė) – darni valstybė“ (Ralys, 2009 ir kt.).

Valstybinė šeimos politikos koncepcija taip pat pabrėžia šeimos išskirtinę vertę. Teigiama, kad „darni šeima pati savaime yra gėris, nes atitinka prigimtinius asmens poreikius ir socialumą ir leidžia visiškai juos išreikšti:

- būti besąlygiškai mylimam ir priimamam, nepaisant galių, gabumų ir pasiekimų, nes kiekvienas asmuo yra unikalus ir savaime vertingas;
- būti atviram kitam asmeniui, pasitikėti ir dalytis gyvenimu su juo (bendrauti ir bendradarbiauti);
- turėti tėvus kaip autoritetą, kuriais pasitikima, iš jų mokomasi, lygiuojamasi kaip į vyro ir moters tarpusavio santykių pavyzdį, taip atskleidžiant ir įtvirtinant savo tapatybę“ (*Valstybės žinios*, 2008, 69-2624).

Galima teigti, kad ir etnokultūrinis vaiko ugdymas pirmiausia prasideda šeimoje. Čia vaikas išmoksta gimtosios kalbos, padeda suvokti savo tautinę ir pilietinę priklausomybę, iš tėvų sužino savo šeimos kilmę, jos tradicijas, per šeimą pradeda pažinti savo tautos kultūros ir vertybes.

Ugdymo įstaiga yra tas žinių, įgūdžių šaltinis, kuris ugdytiniui, jo šeimai padeda tobulėti, vystytis. Vienas iš ugdymo įstaigų uždavinių turėtų būti tikslas puoselėti šeimos vertybes ugdymo įstaigoje, praplėsti šeimos etnines tradicijas, dorines elgesio normas, dvasingumą.

G. Morgan ir K. Morgan (2010) nurodo dalykus, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant naudingos tėvų ir švietimo įstaigos partnerystės:

- partnerystės programai ir veiklai reikia skirti nemažai dėmesio, jei norima, kad ji būtų naudinga, taupytų laiką, jėgas ir išteklius;
- bendradarbiavimas turi būti humaniškas. Daug partnerystės programų įstringa galybėje biurokратиškų struktūrų. Programose dalyvaujantys žmonės nori gauti visą reikiamą informaciją ir jaustis darą tam tikrą įtaką (cit. iš Trakšėlys, 2010).

Švietimo įstaiga – tai bendruomenė, užmezganti glaudžius socialinius santykius su skirtingais suaugusiaisiais ir bendraamžiais, daranti įtaką tolesnei vaiko integracijai į visuomenę. Todėl ši bendruomenė turi sudaryti kuo tinkamesnes sąlygas, skatinančias kognityvinę, socialinę ir dvasinę vaiko raidą (cit. iš Trakšėlys, 2010).

Tyrimo metodologija

Tyrimas buvo vykdomas nuo 2015 m. rugsėjo 1 d. iki 2016 m. rugsėjo 1 d. Tyrimo vieta: Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir etnokultūrinio ugdymo įstaiga „Baltų šalėlė“. Buvo taikyta aktyvizuoto etnografinio tyrimo strategija, kuria buvo siekiama atskleisti konkrečios bendruomenės ikimokyklinio amžiaus vaikų etnokultūrinio ugdymo ir tautinio tapatumo puoselėjimo galimybes darant jai poveikį pasitelkiant veiksmingumui ugdyti skirtą hipotetinį autorės parengtą modelį. Ši tyrimo strategija labiau tiko siekiant atliepti išsikeltą projekto tikslą.

Tyrimė dalyvavo: septyni pedagogai – du ikimokyklinio ugdymo pedagogai, teatro mokytojas, muzikos mokytojas, socialinis pedagogas, muzikinio folkloro mokytojas, istorijos mokytojas; 60 tėvų; 34 vaikai ir kiti specialistai – psichologas, užimtumo terapeutas.

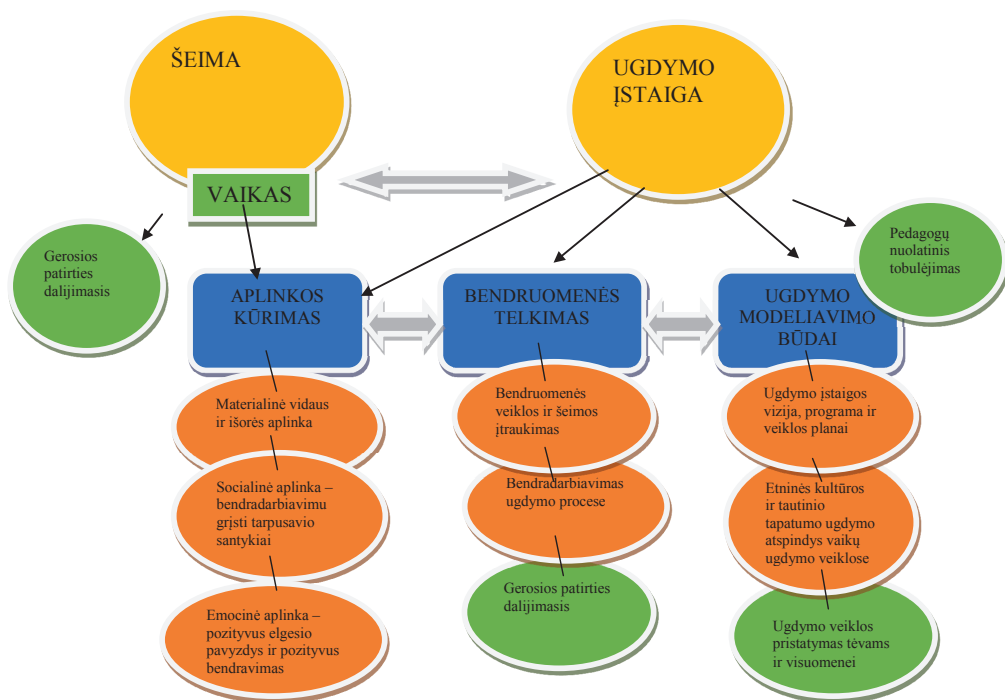
Projekto įgyvendinimo etapai:

1. Mokslinės literatūros analizė.
2. Projekto vykdymo plano parengimas.
3. Ugdymo programos parengimas.
4. Ugdymo plano realizavimo etapai pagal sritis (vaikų ugdymas, tėvų švietimas, gerosios patirties viešinimas).
5. Hipotetinio modelio įgyvendinimo analizė.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, projektavimas, eksperimentas, modeliavimas.

Etnokultūrinio ugdymo ankstyvojoje vaikystėje modeliavimo pagrindas – šeimos ir ugdymo įstaigos bendradarbiavimas gyvenant etnokultūros ritmu.

Apibendrinus tyrimų rezultatus buvo pateiktas ugdymo etnokultūra modelis, kuris buvo įgyvendinamas ir jo veiksmingumas pasitvirtino pagal šis sritis: aplinkos kūrimą, bendruomenės telkimą, ugdymo modeliavimą (1 pav.).

1 pav. Ugdymo modeliavimo būdai

Ugdymo modeliavimo būdai susideda iš šių parametrų: ugdymo įstaigos vizijos, programos ir veiklos plano; etninės kultūros ir tautinio tapatumo vaikų ugdymo veiklose; ugdymo veiklos pristatymo tėvams ir visuomenei.

Ugdymo įstaigos vizija, programos ir veiklos planai. Etnokultūrinis ugdymas labai svarbus ankstyvajame vaikų amžiuje. Seniau etnokultūros, tradicinio folkloro perdavėjais, ugdytojais buvo šeima, bendruomenė. Šiandien aktualu, kokį pamatą padės tėvai, darželis ir mokykla, toks požiūris į etnokultūrą išliks ir ateityje (Burgienė, 2014).

Ikimokyklinio ugdymo įstaiga, siekdama įgyvendinti etninės kultūros šiuolaikišką sėkmingą perdavimą vaikams, jų tėvams ir vietos bendruomenei, sukuria viziją, iškelia aukščiausius ugdymo įstaigos tikslus. Ugdymo įstaigos kūrimo procese vizija turi labai didelę reikšmę. Vizija paskatina burti bendruomenę, kurią sietų bendros ir tvarios vertybės.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos svarbiausias tikslas siejamas su vaiko asmenybės išugdymu etninės kultūros pagrindu ir paruošimu mokyklai. Norėdamas išugdyti aktyvų kalendorinių švenčių, tradicijų dalyvį, turintį norą pažinti ir perimti tautos kultūrą, savo krašto papročius, folklorą, žmonių darbus, liaudies dainas, ratelius, žaidimus, pedagogas turi juos sudominti etnokultūra. Ugdymo įstaigos pedagogai parengia ir kasmet tobulina ikimokyklinio, etnokultūrinio ugdymo programą, veiklos planus, remdamiesi išsiskirtais principais.

Apibendrinant tyrimo rezultatus išryškėjo, kad visas vaikų ugdymo etnokultūra veiklas reikia įpinti į realų ir kasdienį vaikų gyvenimą, į kurį būtų įsitraukusi visa vaiko šeima. Gerąją patirtį reikia viešinti ne tik ugdymo įstaigos bendruomenės rate, bet ir dalytis su visuomene, kad atliktų edukacinę funkciją ir puoselėtų tautinį tapatumą. Projekto rezultatai atskleidė, kad tėvų įtraukimas į šiuolaikiškas ikimokyklinio amžiaus vaikų etnokultūrinio ugdymo veiklas keičia tėvų požiūrį į tautos tradicijų laikymosi vertybes, daro teigiamą įtaką vaikų etnokultūriniam ugdymuisi. Tautos kultūros perdavimas vaikams šeimose tampa šeimos vidine kultūra, tradicijų tęstinumu ir pagarba praeities bei ateities kartoms. Remiantis atliktu eksperimentu, galima teigti, kad vaikai pamilsta tautos kultūros vertybes tik tuomet, kai mato, kad tai svarbu jų tėvams.

Bendruomenės telkimas. Bendruomenės telkimas apima bendruomenės ir šeimos įtraukimą į šią veiklą, taip pat bendradarbiavimas ugdymo procese bei dalijimasis gerąja patirtimi.

„Ikimokyklinio ugdymo įstaigos, bendrojo lavinimo mokykla šiuo metu liko lyg ir vienintelė etninės kultūros ugdymo institucija, plačiaja prasme perėmusi šeimos, visuomeninių bendruomenių funkcijas <...> kai kurias etnokultūrines tradicijas ugdytinių tėvai jau yra užmiršę, arba jas atsimiti ir vėl išgyventi šeimoje trukdo modernaus gyvenimo būdas ir tempas“ (Rudavičienė, 1997).

Tačiau etnokultūrinio ugdymo procese labai svarbūs partneriški, konstruktyvūs vaiko, jo šeimos ir ugdytojo santykiai, siekiant abipusio bendravimo ir bendradarbiavimo. Etnokultūrinis ugdymas turėtų būti ne mokomasis dalykas švietimo įstaigoje ar tik

kartais šeimoje matomas reiškinys per svarbias valstybei dienas, tai turi būti kasdienis nesibaigiantis vyksmas.

S. Burvytė (2013) teigia, kad šeimos ir ikimokyklinių ugdymo įstaigų bendradarbiavimo pagrindas – vaikas, jo gerovė ir jo harmoninga raida. Kad to pasiektų, tiek pedagogai, tiek tėvai turi vadovautis tomis pačiomis ar panašiomis vertybėmis, šiuo atveju etnokultūros ir tautinės tapatybės perdavimo siekiu bei siekti tų pačių tikslų – sukurti vaiko harmoningai asmenybės raidai tinkamą aplinką. Išskiriant tėvų ir ikimokyklinių ugdymo įstaigų pedagogų bendradarbiavimą, siejamą su tinkama vaiko globa, efektyvia pagalba ir išmintinga kontrole, siekiant, kad būtų patenkinti vaiko psichologiniai, fiziniai, socialiniai, intelektiniai ir dvasiniai vystymosi poreikiai (remiantis pozityvaus ugdymo principais), kad būtų užtikrinta harmoninga raida. Ikimokyklinių ugdymo įstaigų pedagogai, bendradarbiaudami su tėvais ne tik vaikų ugdymo klausimais, kartu gyvena gyvenimą, kuriame yra puoselėjamas etnokultūrinis ugdymas ir tautinis tapatumas, o pedagogai yra to ugdymo puoselėtojai ir vedliai, rodantys asmeninį pavyzdį.

Organizuojant etnokultūrinį ugdymą(ą), svarbu stiprinti kūrybinę vaiko ir pedagogo sąveiką, ugdyti pavyzdžiu, sukurti etnokultūriniam ugdymui tinkamą aplinką, taikyti spontaniškąjį, į vaiką orientuotą ugdymą. Visą tai galima įvardyti tiesiog buvimu kartu, kai ugdymas vyksta tarsi savaime, suaugusiesiems nuolat bendraujant su vaikais, padedant jiems pažinti save ir kitus žmones, suvokti aplinkinį pasaulį, jo vertybes.

Tačiau to neužtenka. Į etninės kultūros pažinimo procesą būtina įtraukti tėvus ir pasiūlyti jiems ugdymo įstaigoje bei namuose puoselėti tautinio tapatumo ir etnokultūrinį ugdymą.

Tyrimas išryškino, kad bendruomenės telkimas ugdymo įstaigoje yra vienas svarbiausių veiksnių, užtikrinančių sėkmingą vaiko socializaciją nuo ankstyvosios vaikystės, o tarpusavio pasitikėjimu grįsti ir glaudūs tarpusavio santykiai bendruomenėje yra svarbus pamatas ugdant vaikų etninę ir tautinę savimonę. Apibendrinant galima teigti, kad anksčiau etnokultūros ir tautinės tapatybės perdavėjais buvo šeima, bendruomenė. Šiuo metu pagrindinės šeimos funkcijos siejamos su vaikų gimdymu, ugdymu, socializacija, namų ūkio kūrimu ir pan., o didelį pamatą etnokultūros ugdyme deda tėvai ir ugdymo įstaigos kartu bendradarbiaudamos. Ugdymo įstaigos bendruomenė yra tarsi mikromodelis visuomenės, kurioje siekiama vaikų gyvenimo kokybės, kiekvienam bendruomenės nariui prisiimant tam tikrą atsakomybę ir pareigas. Tėvus ir pedagogus jungia vienas bendras tikslas – vaiko gerovė. Vaikas kryptingai ugdomas, kai darniai sutaria šeima ir švietimo įstaiga, kai vaikų ugdymas šeimoje ir ugdymo įstaigoje vienas kitą papildo.

Aplinkos kūrimas. Aplinkos kūrimas apima materialinę vidaus ir išorės aplinką, socialinę aplinką, kartu su bendradarbiavimu grįstais tarpusavio santykiais, emocinę aplinką, kurią sudaro pozityvus elgesio pavyzdys ir pozityvus tarpusavio bendravimas.

Kuriant ugdymo įstaigos aplinką, orientuotą į etnokultūrinį ugdymą, būtina pasiūlyti tokias priemones, kurių pririnktų puoselėjant namus, skirtus šeimai. Taigi verta pasidomėti, kaip savo namus statė ir puoselėjo lietuvių šeimos anksčiau.

Liaudies dainoje skamba: „Aš eičiau namo, namytužėlio, dar rasiu name negulusius...“ Gyvoje kalboje taip pat švelniausiais žodžiais būdavo įvardijami gimtieji namai: nameliai, namuliai, namužė, namunėlis, namulytėliai, namužytučiai... Ir kas čia svarbu – daug gražių žodžių kreipia namų link ir nė vieno – iš namų. Liaudies papročiai, tikėjimas ir visa tautosaka iškalbingai byloja apie didelį lietuvių prierašumą prie gimtųjų namų. Tai sėslaus etnoso, per tūkstančius metų labai susigyvenusio su tėviške, požymis. Sodybą dažnas lietuvis vadina „mano gyvenimas“. Mitologine prasme namo statyba būdavo įsivaizduojama kaip kosmogoninis aktas – juk kuriamas savasis pasaulis, kuriame neretai prabėgdavo visas gyvenimas. Statytojas tarsi imasi dievų veiklos. Dainose minimas „margas tėvo dvarelis su vario varteliais“ – tai idealios vietos gyventi modelis (Klimka, 2013).

Aplinkos kūrimas ugdymo įstaigoje turėtų būti glaudžiai siejamas su vaikų etninės kultūros ugdymo(si) tikslais ir uždaviniais.

Ugdymo įstaigos aplinka turėtų būti saugi ir pritaikyta įvairių poreikių vaikams. Etninės kultūros veikloms gali būti naudojamas specialiai tam įrengtas kabinetas, kuriame būtų sukauptos ugdymui skirtos priemonės ir kurio pati aplinka vizualiai prisidėtų prie etnokultūrinio ugdymo arba visos ugdymo įstaigos ugdymui skirtos patalpos gali būti įrengtos ir pritaikytos etnokultūriniam ugdymui. Pastarasis variantas daug pranašesnis ir teikia tikrąjį tvarų pamatą ugdymo programoms integruoti į gyvenimo būdą, paremtą etnine kultūra.

Kuriant „antrųjų namų“ išpūdį būtina siekti, kad vaikas jaustųsi saugus, ramus ir laukiamas kaip gimtuosiuose namuose. Patalpų išdėstymas ir interjeras gali būti parinktas pasitelkiant lietuviško dizaino kūrėjų / specialistų, pedagogų, psichologo bei daugelio šeimų nuomones, kaip turėtų atrodyti saugūs, šilti ir jaukūs namai. Taigi ikimokyklinio ugdymo įstaigos aplinka turėtų būti kuriama kaip vieta, kurioje vaikas jaustųsi taip jaukiai ir maloniai kaip savuose namuose.

Kuriant ugdymo įstaigos, vykdančios etnokultūrinį ugdymą, aplinką verta ją daryti panašią į „gimtuosius namus“, į kuriuos vaikas kasdien mielai ir noriai eitų, o atėjęs jaustųsi laukiamas ir saugus. Taip pat įstaigos aplinka turėtų puoselėti ir skatinti vaiko smalsumą ir kūrybiškumą ir kasdien artintų prie etninės kultūros nuoseklaus įsisavinimo.

Tyrimo rezultatų apibendrinimas. Įgyvendinto projekto rezultatai atskleidė, jog mažos tautos išlikimas priklauso nuo suaugusiųjų sąmoningumo, tėvų atsakingo elgesio ir tinkamo pavyzdžio rodymo savo vaikams puoselėjant etninę kultūrą ir ugdant vaikų tautinį tapatumą. „X“ ikimokyklinio ugdymo įstaigoje etninės kultūros puoselėjimas buvo kasdienio gyvenimo dalimi ir reiškėsi per tautinio tapatumo ugdymą ir šeimos įtraukimą bei jos gyvenimo būdo keitimą. Eksperimento rezultatai atskleidė, kad siekiant puoselėti etninį tapatumo ugdymą ir etninę kultūrą nepakanka vien organizuoti veiklas vaikams, tam reikalinga atitinkama įtraukti aplinka, kurioje kartu būna ir tradicijų laikosi visa ugdymo institucijos bendruomenė.

Tyrimo rezultatų analizė atskleidė, kad tik dalis tėvų pasirinko „X“ ikimokyklinio ugdymo įstaigą, siekdami vaikus ugdyti etnokultūrinio ugdymo modelio pagrindu,

jų pasirinkimą lėmė kitos priežastys. Todėl ugdymo institucija daugeliui šeimų tampa etnokultūros ir tautinės tapatybės perdavėja, ką anksčiau atlikdavo šeima, o šiuo metu ugdymo etnokultūra modelį realizuoja ugdymo institucijos bendruomenė. Tyrimas atskleidė, kad daugelis šeimų savo pagrindines funkcijas sieja su vaikų gimdymu, ugdymu, socializacija, namų ūkio kūrimu ir pan., o etnokultūrinį vaikų ugdymą sieja su ugdymo institucijos funkcija. Tad ugdymo institucijos vienas iš svarbiausių uždavinių – ieškoti tėvų įtraukimo būdų, nes teigiami rezultatai galimi tik tėvams ir ugdymo įstaigai bendradarbiaujant. Ugdymo įstaigos bendruomenė yra tarsi mikromodelis visuomenės, kurioje siekiama vaikų gyvenimo kokybės, kiekvienam bendruomenės nariui prisiiimant tam tikrą atsakomybę ir pareigas. Tėvus ir pedagogus jungia vienas bendras tikslas – vaiko gerovė. Vaikas kryptingai ugdomas, kai darniai sutaria šeima ir švietimo įstaiga, kai vaikų ugdymas šeimoje ir darželyje vienas kitą papildo.

Išvados

1. Remiantis mokslinės literatūros analize, straipsnyje etninė kultūra yra suprantama kaip bendrosios žmogaus kultūros pamatas. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir adekvačių politinių sprendimų priėmimo stoka, atsižvelgiant į sparčiai besikeičiančius žmonių tarpusavio santykius visuomenėje, bei aiškios ir veiksmingos etnokultūrinio ugdymo strategijos nebuvimas yra pagrindinės problemos analizuojant kultūros ir švietimo politiką bei etninės kultūros puoselėjimą valstybėje.

2. Vaikų ugdymas ankstyvojoje vaikystėje remiantis etnine kultūra – apimantis visumą, t. y. ugdymo programa yra integruojama į etnine kultūra paremtą gyvenimo būdą, o ne atvirkščiai.

3. Tyrimo rezultatų analizė atskleidė parengto etnokultūrinio ugdymo ankstyvojoje vaikystėje modelio veiksmingumą, kai ugdymo programa yra integruojama į etnokultūrinį gyvenimą ugdymo institucijoje ir tai sudaro visumą, o ne atvirkščiai. Tyrimo duomenys atskleidė, jog parengtas hipotetinis ugdymo etnokultūra ankstyvojoje vaikystėje modelis yra veiksmingas.

Literatūra

- Aramavičiūtė, V. (2005). *Auklėjimas ir dvasinė asmenybės branda*. Vilnius: Gimtasis žodis.
- Burgienė, A. (2014). *Švenčiame kalendorines šventes darželyje*. Prieiga per internetą: <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/-/122994>.
- Burvytė, S. (2011). *Pirmosios klasės mokinių adaptacijos mokykloje pedagoginis koregavimas: Daktaro disertacija: socialiniai mokslai, edukologija (07S)*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 301 p.

- Burvytė, S. (2016). Tėvų, auginančių ikimokyklinio amžiaus vaikus, pozityviosios tėvystės suvokimas. *Socialinis ugdymas*, 3(44).
- Burvytė, S. (2013). Šeimos ir ikimokyklinio ugdymo institucijų bendradarbiavimas: pozityviosios tėvystės skatinimo aspektu = Cooperation between Family and Ppeschool Education Institutions From the Aspect of Promoting Positive Parenting. *Socialinis ugdymas: Ugdymas šeimoje*, 3(35).
- Burvytė, S., Ralys, K. ir Ilgūnienė, R. (2012). *Ugdymo šiuolaikinėje šeimoje konceptas*. Vilnius: Edukologija.
- Čepienė, I. (2001). Šiuolaikinis etninės kultūros interpretavimas pradinėje mokykloje. In *Šiuolaikinės pedagoginės idėjos ir jų kelias į mokyklą: Respublikinė konferencija, Vilnius, 2001 vasario 23 d.: Mokslo darbai, pranešimai* (p. 64–68). Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas.
- Čepienė-Višinskaitė, I. (2002). Slaptoji mokykla Ušnėnuose. In *Septintieji skaitymai* (p. 13–18). Šiauliai.
- Etninės kultūros globos taryba. (2011). *Etninės kultūros globos tarybos 2009–2010 m. atlikto tyrimo rezultatai*.
- Grigas, R. (2000). Lietuvių socioetnogenezė: dabartinio fono kontūrai. In *Lietuvių tautos savimonė ir tautiškas: Dabarties vaizdas ir perspektyva: [teminių straipsnių rinkinys pagal 2000 m. spalio 28 d. Kaune vykusios konferencijos-seminaro pranešimus]* (D. 1). Kaunas.
- Jovaiša, L. (2003). *Hodegetika: auklėjimo mokslas*. Vilnius: Agora.
- Jovaiša, L. (2007). *Enciklopedinis edukologijos žodynas*. Vilnius: Agora.
- Katinienė, A. (2003). Etnokultūros vertybės – asmenybės tapsmo pamatas. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 11, 85–92.
- Klimka, L. (1996). Sužeistas tautiškas: Pokalbis su Lietuvių etninės kultūros draugijos pirmininku. *Liaudies kūryba*, 3, 1–4.
- Klimka, L. (2008). *Tautos metai*. Vilnius: Petro ofsetas.
- Klimka, L. (2013). *Lietuviškų tradicijų skrynelė*. Vilnius: Didakta.
- Kvieskienė, G. (2005). *Pozityvioji socializacija*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
- Kvieskienė, G. ir Bardauskienė, D. (2014). Į bendruomenę orientuota tvari plėtra. *Socialinis ugdymas*, 39(3), 7–22. Prieiga per internetą: <http://socialinisugdymas.leu.lt/index.php/socialinisugdymas/article/view/107>.
- Lietuvos Respublikos Seimas. (2008). Valstybinė šeimos politikos koncepcija (2008 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. X-1569). *Valstybės žinios*, 69-2624.
- Lukšienė, M. (2000). *Jungtys*. Vilnius: Alma littera.
- Lukšienė, M. (2013). *Jungtys*. Vilnius: Alma littera.
- Maceina, A. (1990). *Pedagoginiai raštai*. Kaunas: Šviesa.
- Maceina, A. (1991). *Tautinis auklėjimas*. Kaunas: Šviesa.
- Morgan, G. ir Morgan, K. (1992). *Beyond the Glitterpeak*. Toronto: Ontario Federation. Cituota iš: Trakšėlytė K. (2010). Tėvų įtraukimas į aplinkos pedagogizavimą taikant andragogines sistemas. *Socialinių mokslų studijos*, 4(8), 57–68.

- Prakurotienė, A. (1998). Apie lietuvių etnokultūrą. *Pedagogika*, 36, 68–75.
- Ralys, K. (2009). *Rengimo šeimai pagrindai*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
- Rudavičienė, V. (2002). Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo sąsajos su etnine kultūra. In *Etninė kultūra. Jos krypčių sklaida darželyje* (p. 46–50). Kretinga [i.e. Klaipėda]: Klaipėdos universiteto leidykla.
- Rudavičienė, V. (1997). Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo sąsajos su etnine kultūra. In *Etninė kultūra. Jos krypčių sklaida darželyje. Teorinės praktinės konferencijos pranešimų rinkinys*. Vilnius: VPU
- Skarbalius, E. (2015). *Pradinės mokyklos mokytojo asmenybės tautinio kryptingumo įtaka mokinių tautiniam tapatumui: Daktaro disertacija*. Klaipėda: Klaipėdos universitetas.
- Šalkauskis, S. (2002). *Raštai* (T. 7). Vilnius: Mintis.
- Trakšėlys, K. (2010). Tėvų įtraukimas į aplinkos pedagogizavimą taikant andragogines sistemas. *Socialinių mokslų studijos*, 4(8), 57–68.
- Trinkūnienė, I. (2005). Etninė kultūra ir tautos integralumas. In *Tautinės tapatybės dramaturgija: Lietuvių tautinis identitetas ir integralumas kintančiame pasaulyje: Monografija*. Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas.
- Trinkūnienė, I. (2005). Etnokultūrinė raiška. In *Lietuvos socialinė struktūra*. Vilnius: Firidas.
- Vėlius, N. (1997). *Lietuvių mitologija* (T. 2). Vilnius: Mintis.
- Vitkauskas, V. (1989). Žaidimai ir kalba. In *Vaikai ir liaudies kūryba*. Vilnius: LTSR moksl. metod. kultūros centras.

Modeling Ethnocultural Education in Early Childhood

Sigita Burvytė¹, Alina Sinicė²

¹ Lithuanian University of Educational Sciences, Social Education department, Studentų St. 39, LT-08106 Vilnius, Lithuania, sigita.burvyte@leu.lt

² Lithuanian University of Educational Sciences, Social Education department, Studentų St. 39, LT-08106 Vilnius, Lithuania, alina.sinice@leu.lt

---

Summary

The goal of this work is to analyze the importance and impact of ethnic culture and national identity on education and development of early childhood both in a family and family's cooperation with an educational institution. Ethnic culture is the core of nation's existence, survival and its strength. It is also the foundation of national culture. Therefore, today, education based on ethnic culture is one of the most important themes to be discussed if one analyzes current policies on education.

Education based on ethnic culture and active cooperation of educational institution and a family help to create a community that is ethnically reasonable, initiative, mature, responsible and creative. The object of this Master Thesis – the ethnic-cultural education. The goal of the Thesis – theoretically and empirically substantiate a model of education based on ethnic culture.

Research methods: analysis of scientific literature and documents, projection, experiment, modulation. The following has been achieved: analysis of pre-school children education in a family and educational institution issues; suggested an early childhood model, which teaching methods and plans of activities are based on ethnic culture. A pre-school that exists in reality has been chosen as a model for analysis and modulation of its environment, unification of community, teaching methods, cooperation of community members. A conclusion suggests the main criteria which are required for modulation of Early Childhood education based on ethnic culture.

Keywords: *early childhood, ethnocultural education, modeling of ethnocultural education.*

Gauta 2017 05 09 / Received 09 05 2017
Priimta 2017 05 12 / Accepted 12 05 2017